

KOHTUUS KAIKESSA

Hallitusohjelma sisältää useita työntekijän oikeuksia ja toimeentuloa heikentäviä esityksiä.

**RAJOITUKSET NEUVOTTELUJÄRJESTELMÄÄN
JA LAKKO-OIKEUTEEN**

HEIKENNYKSET TYÖSUHTEEN EHTOIHIN

HEIKENNYKSET ETUUKSIIN JA TURVAAN

RAJOITUKSET NEUVOTTELU- JÄRJESTELMÄÄN JA LAKKO-OIKEUTEEN

- 1.** Palkantarkistusten enimmäistaso sidotaan ventialojen palkankorotuksiin sovittelussa.
Muutos puuttuu ammattiliittojen vapaaseen neuvottelu-oikeuteen ja sementoi nais- ja miesvaltaisten alojen välistä palkkaepätasa-arvoa.
- 2.** Suojelutyön järjestämisestä ristiriitatilanteissa säädetään lailla.
Säätelyn sisällöstä ei ole vielä tarkempaa tietoa, mutta muutos voi tarkoittaa merkittävää lakko-oikeuden rajoitusta sote-sektorilla.
- 3.** Poliittista työtaisteluoikeutta rajoitetaan vuorokauden mittaisiin mielenilmauksiin.
Tavoite on rajata kansalaisten oikeutta osoittaa mieltään muun muassa työ- ja sosiaalilainsäädännön muutoksista. Poliittisia lakkoja on ollut Suomessa erittäin harvoin, lakko-oikeutta on käytetty maltillisesti ja tarvetta rajoituksille ei ole.
- 4.** Tukityötaistelut tuodaan ilmoitusvelvollisuuden piiriin, tukilakkojen suhteellisuusarvioinnista sekä vaikutusten rajaamisesta työriidan osapuoliin säädetään lailla.
Lakko-oikeutta rajataan selvästi. Erilaiset menettelyyn liittyvät ja sisällölliset rajoitukset työtaisteluoikeuden käytössä voivat johtaa siihen, että lakko-oikeus käytännössä heikkenee merkittävästi.

5.

Laittomasta työtaistelusta tuomittavan hyvityssakon tasoa korotetaan. Alaraja 10 000 euroa ja yläraja 150 000 euroa.

Kirjaus merkitsee huomattavaa korotusta hyvityssakkoihin. Usein laittomissa lakoissa on kyse surulakoista, joissa työntekijät reagoivat esimerkiksi yritysten kaavaillemiin mittaviin irtisanomissuunnitelmiin tai työehtojen heikentämiseen.

6.

Työntekijälle säädetään henkilökohtainen 200 euron seuraamusmaksu työtuomioistuimen laittomaksi tuomitseman lakon jatkamisesta.

Lakko on työtaistelutoimenpide, josta yleensä päättää liitto tai jäsenyhdistys. Seuraamuksia ei tule kohdistaa yksittäisiin henkilöihin.

7.

Työlainsäädännöstä poikkeamismahdollisuuksia yrityskohtaisella työehtosopimuksella laajennetaan ja paikallista sopimista koskevaa lainsäädännön ja työehtosopimusten turvaa työntekijöille heikennetään.

Jatkossa sopijaosapuolena paikallisessa sopimisessa ei tarvitse olla liiton kouluttama luottamusmies. Riski on, että sopimisella alitetaan lain ja työehtosopimusten turvaama työehtojen vähimmäistaso ja päädytään työehtojen kurjistamiseen perustuvaan epäterveeseen kilpailuun työmarkkinoilla.

Epäselvää on, miten työntekijöiden puolesta neuvottelevan henkilöstöedustajan toimintaedellytykset ja osaaminen turvataan, miten sopimuksia koskevat riidat ratkaistaan tai kuka maksaa riitojen ratkaisusta aiheutuvat kustannukset.

HEIKENNYKSET TYÖSUHTEEN EHTOIHIN

1. Vuoden mittaiselta määräaikaiselta työsopimukselta ei jatkossa edellytetä erityistä perustetta.

Muutos lisää todennäköisesti työsopimusten perusteetonta ketjuttamista ja siten työelämän epävarmuutta sekä vähentäisi toistaiseksi voimassa olevia työsuhteita. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti nuoriin ja naisiin. Muutos voi lisätä raskaus- ja perhevapaasyrjintää, sillä nykyisinkin merkittävä osa syrjintätilanteista liittyy määräaikaisiin työsuhteisiin.

2. Lomautusilmoitusaikaa ja siihen liittyvää palkanmaksuvelvollisuutta lyhennetään seitsemään päivään työehtosopimuksen määräyksestä riippumatta.

Nykyisin lomautusilmoitusaika on lain mukaan 14 päivää. Ilmoitusaika on kirjattu myös osaan työehtosopimuksia. Työntekijän varautumisaika toimeentulon heikkenemiseen lyhenee. Samalla puututaan työehtosopimusosapuolten sopimusautonomiaan, kun lailla vaikutetaan olemassa olevien sopimusten sisältöön.

3. Ensimmäinen sairauspoissaolopäivä säädetään palkattomaksi omavastuupäiväksi.

Muutos on kohtuuton tulonmenetys työntekijälle ja lisää sairaana töihin tulemistä.

4.

Työntekijän henkilöperusteista irtisanomissuojaa heikennetään. Jatkossa työntekijän henkilöperusteiseen irtisanomiseen riittää asiallinen syy, kun nyt edellytys on asiallinen ja painava syy.

Muutos heikentää merkittävästi työsuhdeturvaa.

5.

Yhteistoimintalain soveltamisala rajataan koskemaan vähintään 50 työntekijää työllistäviä yrityksiä ja lain muutosneuvottelujen vähimmäisneuvotteluajoja lyhennetään puolella.

Tällä hetkellä yhteistoimintalakia sovelletaan vähintään 20 työntekijän yrityksiin. Muutos jättää valtaosan työpaikoista työntekijöiden ja työnantajien yhteistoiminnan ja työelämän kehittämisen ulkopuolelle, sekä heikentää työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksia yrityksissä. STTK on esittänyt soveltamisalan laskemista 10 työntekijään.

Irtisanomisista koskevien muutosneuvottelujen vähimmäisneuvotteluajoja leikattaisiin puolella, mikä heikentää merkittävästi neuvotteluiden merkitystä ja mahdollisuutta käydä aitoa keskustelua irtisanomisten vaihtoehtoista.

6.

Työsopimuslain takaisinottovelvollisuus poistetaan alle 50 henkilöä työllistäviltä yrityksiltä ja yhteisöiltä työehtosopimuksen määräyksestä riippumatta.

Takaisinottovelvollisuus on nyt neljä tai kuusi kuukautta työsuhteen keston mukaan. Muutos heikentää työsuhdeturvaa. Kirjaus puuttuu myös työehtosopimusosapuolten sopimusautonomiaan.

LEIKKAUKSET ETUUKSIIN JA TURVAAN

1.

Ansiosidonnaisen työttömyysturvan tasoa heikennetään porrastaen. Kahdeksan työttömyysviikon jälkeen tuki laskee 80 prosentin ja 34 viikon jälkeen 75 prosentin tasolle.

Muutos kurittaa erityisesti heitä, joille uudelleentyöllistyminen on eri syistä vaikeaa. Muutos voi johtaa työttömien ”luukuttamiseen”, koska he saattavat joutuvat hakemaan myös muita sosiaaliturva-etuuksia toimeentulonsa turvaamiseksi.

2.

Työttömyysturvan työssäoloehto pidennetään 12 kuukauteen.

Muutos hankaloittaa mahdollisuutta päästä ansiosidonnaisen työttömyysturvan piiriin ja lisää toimeentulo-ongelmia työttömyyden aikana. Yhdessä määräaikaisuuksien helpottamisen kanssa tämä voi myös vahvistaa työelämän epävarmuutta ja siirtää työttömiä muiden sosiaaliturvaetuuksien piiriin.

3.

Työttömyysturvan työssäoloehto euroistetaan.

Muutos heikentää osalla työttömyysturvan tasoa ja on erityisen ongelmallinen pienituloisille ja epätyypillisissä työsuhteissa työskenteleville. Muutos lisää toimeentulo-ongelmia ja johtaa työttömien ”luukuttamiseen”, koska he saattavat joutuvat hakemaan myös muita sosiaaliturva-etuuksia toimeentulonsa turvaamiseksi.

4.

Lomakorvaukset jaksotetaan, omavastuupäivien määrää nostetaan viidestä päivästä seitsemään päivään, työssäoloehdon kertyminen palkkatuetussa työssä lakkautetaan, lapsikorotukset poistetaan, ikäsidonnaisista poikkeussäännöistä ja suojaosista luovutaan.

Muutokset heikentävät työttömyysturvan tasoa ja on erityisen ongelmallinen pienituloisille ja epätyypillisissä työsuhteissa työskenteleville. Muutokset lisäävät toimeentulo-ongelmia.

Vanhempainrahan ensimmäisen 16 arkipäivän korotusosuudesta luovutaan.

Muutos heikentää perheellisten toimeentuloa. Lisäksi voi vaikeuttaa TES-neuvottelujen vanhempainvapaan palkallisesta jaksosta sopimista.

5.

Aikuiskoulutustuki lakkautetaan 1.8.2024 alkaen.

Koska aikuiskoulutustuki tukee opintojen aikaista toimeentuloa, muutos heikentää erityisesti keski- ja pienituloisten työkäisten mahdollisuuksia päivittää osaamistaan työuran aikana.

6.

Vuorotteluvapaa lakkautetaan.

Muutos poistaa tärkeän työntekijän jaksamista ja työuran huokoistamista tukeneen edun, jota ovat käyttäneet erityisesti pitkän työuran tehneet naiset.

KOHTUUSKAIKESSA

www.sttk.fi/aihe/kohtuuskaikessa

